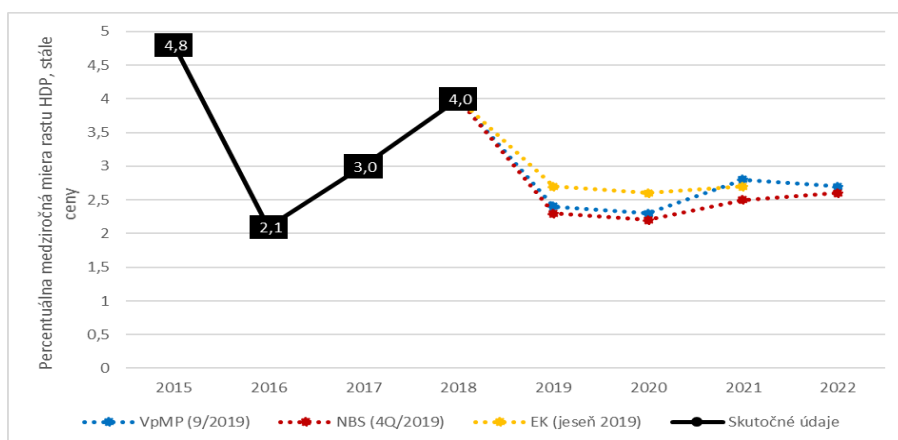

Príloha 1: Makroekonomické ukazovatele

Po silnom roku 2018, v ktorom rast **hrubého domáceho produktu (HDP)** predstavoval v stálych cenách 4 % ročne, na začiatku roka 2019 slovenská ekonomika ešte napredovala výrazným tempom (3,7 %), avšak jej vývoj v druhej polovici roku 2019 vykázal výrazné spomalenie vyvolané najmä slabšou priemyselnou výrobou, nižšími tržbami a stagnáciou zahraničného dopytu (2,2 – 2,6 %)¹. Nižšia priemyselná výroba bola ovplyvnená ekonomikou Eurozóny, ochladením rastu globálnej ekonomiky, dlho pretrvávajúcimi neistotami spojenými s tzv. „Brexitom“, a spormi medzi USA a Čínou. Hnacou silou však bol domáci dopyt a súkromná spotreba vďaka vyšším reálnym príjmom. Slovenské HDP na osobu podľa Svetovej Banky² dlhodobo stagnuje **na úrovni 77 % priemeru EÚ**, a to i napriek tomu, že naša ekonomika každý rok rastie v priemere rýchlejšie ako európska.

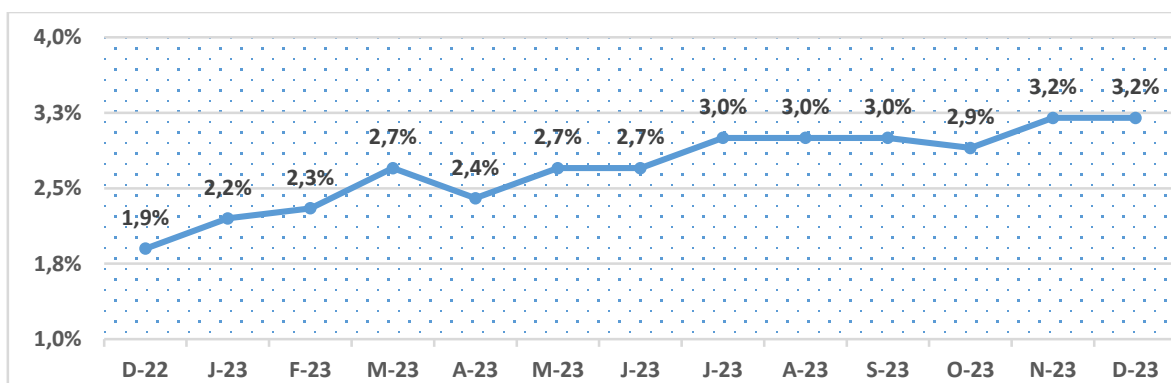
Graf 1: Rast HDP a jeho predikcie

Zdroj: VpMP³, NBS, EK/Eurostat, uvedené predikcie nebrali do úvahy (ani nemohli) dopady pandémie ochorenia COVID-19 na prelome rokov 2019 a 2020

Po roku 2018, kedy sa **inflácia** pohybovala v rozmedzí od 2,3 - 2,8 %, bol rok 2019 v znamení postupne sa zvyšujúcej inflácie. Táto sa od januára do decembra zvýšila o 1 % a k decembru 2019 dosiahla tempo rastu 3,2 %. Toto bol spomedzi krajín EÚ jeden z najrýchlejších rastov⁴.

Graf 2: Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)

Zdroj: ŠÚ SR DATAcube Harmonizovaný index spotrebiteľských cien (HICP)

¹ Na základe predikcií VpMP, NBS, ŠÚ SR, RRZ, EK a OECD

² World Bank, International Comparison Program database.

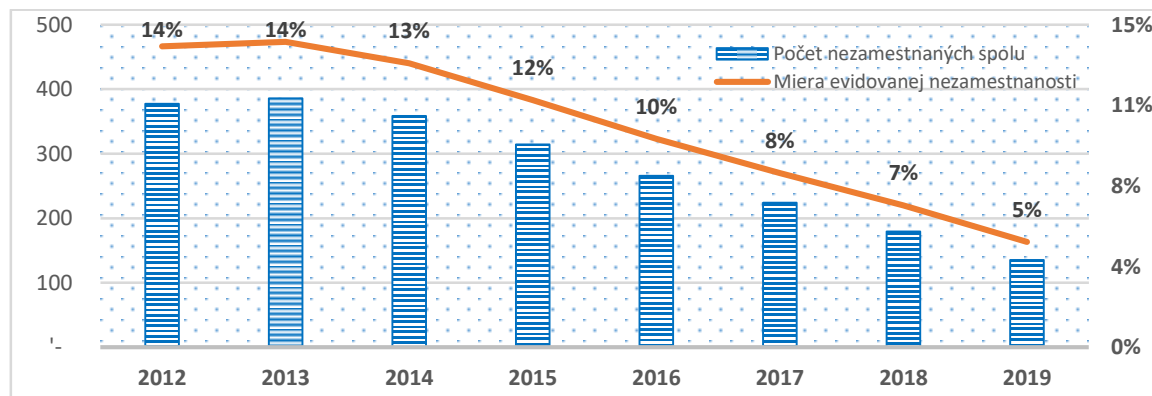
³ Výbor pre makroekonomické prognózy (NBS, SAV, INFOSTAT, SLSP, Tatra Banka, VÚB, Unicredit, ING Bank, ČSOB)

⁴ Najrýchlejší ročný rast dosiahlo Rumunsko, Maďarsko a Lotyšsko spolu so Slovenskom.

Zvýšený rast cenovej hladiny spôsobil najmä rast cien energií⁵, potravín⁶ a služieb⁷. Ceny energií medziročne narástli v priemere o 5 %, ceny potravín o 4 % a služby o 3 - 3,3 %.

Výkonnosť na trhu práce SR sa za posledné roky výrazne zvýšila, nezamestnanosť dosiahla historické minimum a mzdy sa navyšujú⁸. V roku 2019 pokračoval priaznivý vývoj na trhu práce v podobe **poklesu nezamestnanosti**. Miera evidovanej nezamestnanosti k decembru 2019 dosiahla hodnotu 4,92 %, ⁹ čo reprezentuje 135 517 uchádzačov o zamestnanie.

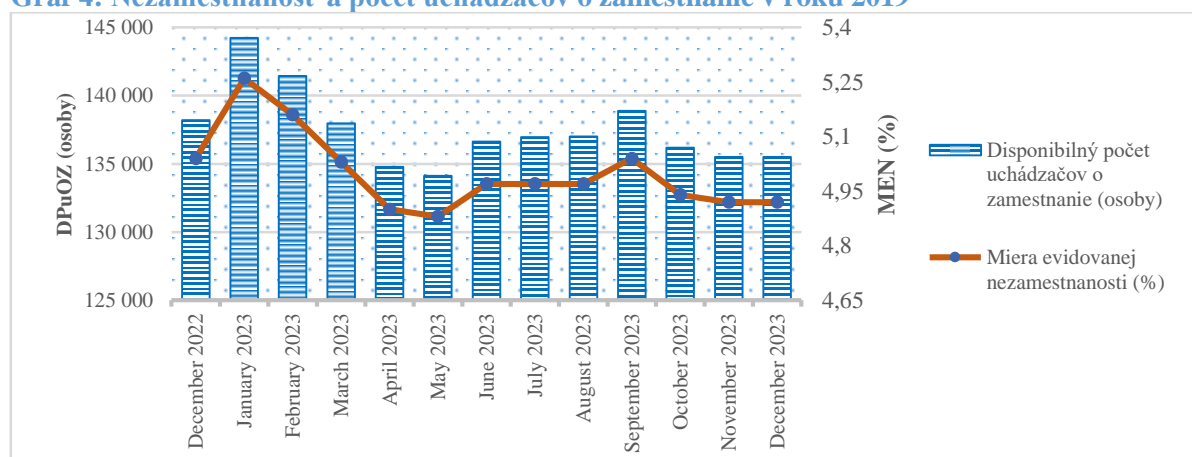
Graf 3: Počet nezamestnaných a miera nezamestnanosti v období 2012 – 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov ŠÚ SR a výkazníctva Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR)

V súvislosti so **spomaľovaním ekonomickej aktivity** reagoval aj trh práce ochladzovaním. Počet zamestnancov vo verejnom sektore naďalej rástol, v súkromnom sektore sa rast zastavil. Podobne ako v predchádzajúcich obdobiach aj v roku 2019 však na trhu práce **pretrvával nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily**, predovšetkým v oblasti kognitívnych zručností na vysokej úrovni, komplexných riešení problémov, zručností vyššieho stupňa ako verbálne a kvalitatívne zručnosti. Naopak prebytok je zaznamenaný v oblasti zručností nižšieho stupňa ako sú napríklad výdrž a fyzická sila.

Graf 4: Nezamestnanosť a počet uchádzačov o zamestnanie v roku 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR)

⁵ Bývanie, voda, elektrina, plyn a ostatné palivá

⁶ Potraviny a nealkoholické nápoje

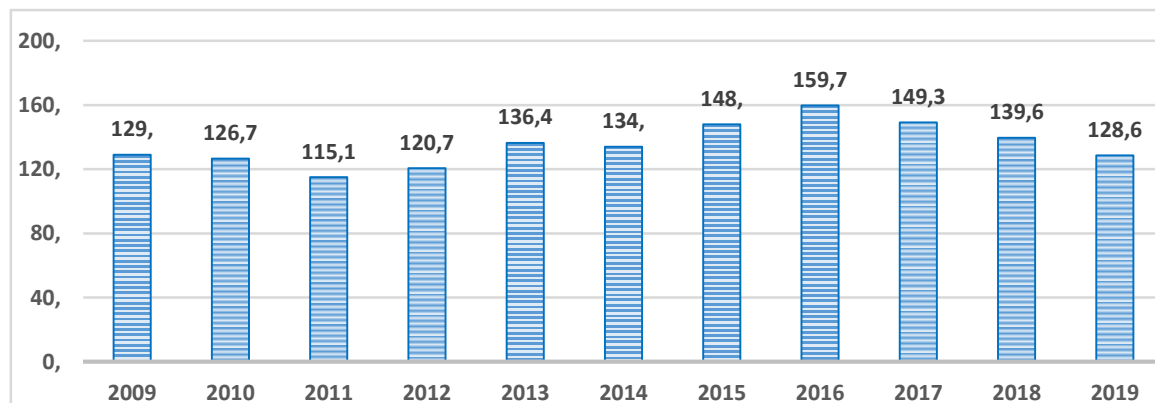
⁷ Rozličné tovary a služby v reštauráciách a hoteloch

⁸ OECD Economic Surveys: Slovak Republic 2019

⁹ Na základe výkazníctva Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a ŠÚ SR

I keď i v roku 2019 došlo k **poklesu celkového počtu Slovákov pracujúcich v zahraničí**¹⁰, podľa VZPS¹¹ sa počet pracujúcich v zahraničí do 1 roka znížil a v 2. štvrtroku 2019 dosiahol 127,7 tis. osôb, čo predstavuje medziročný pokles o 8,7 % a 12,1 tis. osôb), naďalej nerovnováhu zručností v SR posilňuje aj emigrácia mladých a vysokovzdelaných Slovákov. V roku 2019 najviac slovenských občanov pracovalo v Rakúsku (40 tis.), ČR (29 tis.) a Nemecku (24 tis. osôb). Z regionálneho hľadiska najviac osôb, ktoré si našli prácu v zahraničí, bolo z Prešovského kraja (27 tis. osôb). Medzi obyvateľmi SR, ktorí žijú a pracujú v zahraničí, prevládali pracujúci v priemysle (34 tis. osôb), stavebníctve (31 tis. osôb) v zdravotníctve a sociálnej pomoci (26 tis. osôb).

Graf 5: Vývoj počtu Slovákov pracujúcich v zahraničí (v tis. osôb)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Zamestnávanie cudzincov na území SR

Nedostatok pracovnej sily zamestnávateľa riešia **zamestnávaním cudzincov**. Celkový počet cudzích štátnych príslušníkov z tretích krajín, vykonávajúcich pracovnú činnosť na území SR, vzrástol medziročne z 32 851 osôb v roku 2018 na 46 184 osôb. Z údajov Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) je zrejmé, že v tejto skupine majú najvyššie zastúpenie občania Srbska a Ukrajiny. Štruktúra cudzincov pracujúcich na Slovensku sa však mení. Podiel nekvalifikovaných pracovníkov klesá (43% v roku 2018 a 25 % v roku 2019).

Graf 6: Vývoj zamestnanosti cudzincov z tretích krajín na území SR¹²

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, vlastné spracovanie

¹⁰ Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Zamestnávanie cudzincov na území SR

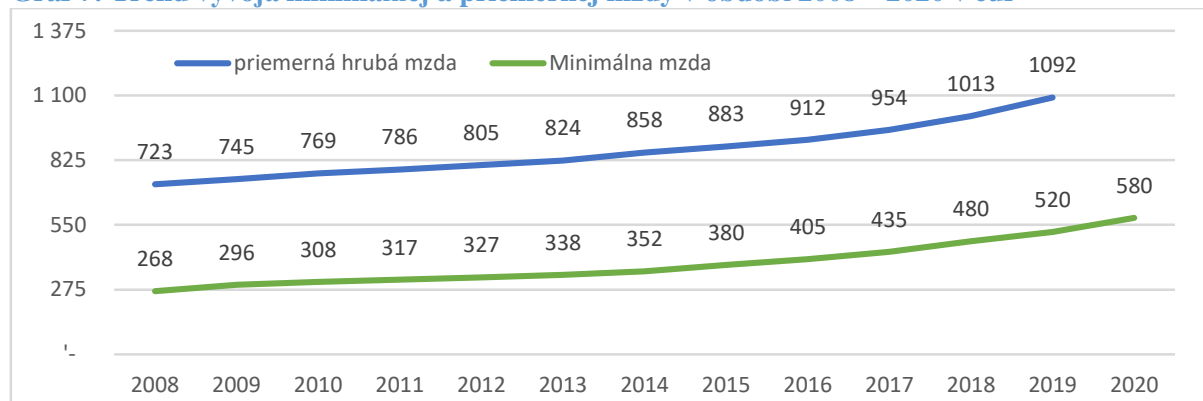
¹¹ Výberové zisťovanie pracovných síl

¹² Súčet štátnych príslušníkov tretích krajín s udeleným povolením na zamestnanie a občanov tretích krajín s informačnou kartou, tzn. príslušníkov tretích krajín pracujúcich u zamestnávateľa so sídlom na území SR, ktorí pre svoj výkon práce nepotrebujú povolenie na zamestnanie podľa § 23a ods. 1 zákona o službách zamestnanosti;

Narastajúcou skupinou zamestnávajúcou cudzincov sú zamestnávateľia s vysokou pridanou hodnotou, ktorí takto riešia nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily a zamestnancov o zručnosťami budúcnosti¹³. Podľa údajov zamestnávateľov negatívny vplyv „odlivu mentálnej kapacity“ na ekonomickú konkurencieschopnosť firiem a podnikov v SR je najvyšší v celej Európe a dosahuje úroveň 1,7¹⁴.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR dosiahla v roku 2019 hodnotu **1 092 eur**. Tempo rastu priemernej mzdy v porovnaní s rokom 2018 výrazne akcelerovalo. Pri tejto hodnote je cena práce na úrovni 1 474 € (135 % priemernej hrubej mzdy) a čistá mzda dosahuje výšku 830 € (76 % hrubej mzdy a 56 % ceny práce)¹⁵.

Graf 7: Trend vývoja minimálnej a priemernej mzdy v období 2008 – 2020 v eur

Zdroj: Štatistický Úrad SR; Eurostat

Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy, a to nad úrovňou 1 830 eur, bola v odvetviach ako sú finančné, poisťovacie činnosti, informácie a komunikácia, dodávka elektriny, plynu a pary a centrá podnikových služieb. V jedenástich odvetviach však bola mzda nižšia ako v priemere za hospodárstvo SR a najnižšiu priemernú nominálnu mzdu mali už tradične zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách (658 eur), či v stavebníctve (746 eur)¹⁶.

V roku 2019 **minimálna mzda** narástla z hodnoty 480 eur v roku 2018 na 520 eur. Toto predstavovalo medziročné zvýšenie o 8,33 % a nárast hodinovej mzdy z 2,99 eur. na 3,33 eur. Minimálna mzda na Slovensku dlhodobo rastie rýchlejšie ako priemerná mzda (graf 7).

Zvyšovanie minimálnej mzdy má odlišný efekt naprieč regiónmi a odvetviami. Najväčší dosah má na zamestnávateľov v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou, s nízkym kvalifikačným profilom uchádzačov o zamestnanie a v odvetviach s nízkou pridanou hodnotou. V dôsledku napojenia minimálnej mzdy na príplatky za prácu v noci, počas sviatkov a víkendov sú spoločnosti s viaczmennou prevádzkou navyše zasiahnuté i razantným nárastom nákladov na nočnú a víkendovú prácu. Takýmto je väčšina najvýznamnejších výrobných spoločností s viaczmennou prevádzkou a cestovný ruch. U týchto subjektov je až 81 % odpracovaných hodín zaťažených spomínanými príplatkami.

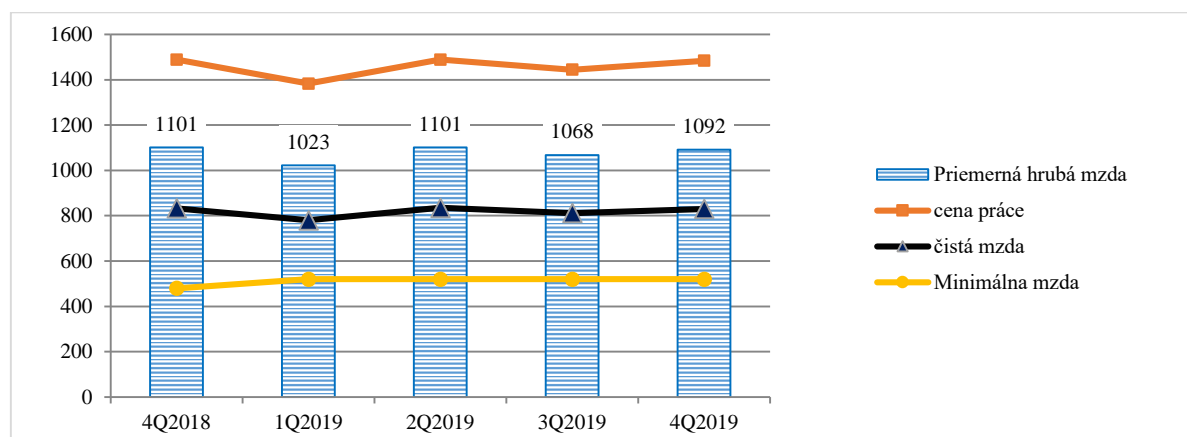
¹³ analytické myslenie, inovácie, aktívne myslenie, kreativita, originalnosť, iniciatíva, technologický dizajn, programovanie, kritické myslenie, analytické schopnosti, komplexné riešenie problémov, lídersstvo, spoločenský vplyv, emočná inteligencia, argumentácia a pod.; Zdroj: Business Services center Forum 2019. Centrá podnikových služieb zamestnávajú 10% cudzincov

¹⁴ Na škále od 1-10 kde 0 predstavuje najviac negatívny a 10 najmenší negatívny vplyv. V Poľsku má tento ukazovateľ hodnotu 4,2, v ČR 5,0 a Rakúsku 5,7; Zdroj: World Competitiveness Center, World Talent Ranking 2018

¹⁵ Na základe údajov ŠÚ SR, ukazovateľ „Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR“

¹⁶ Na základe údajov ŠÚ SR, ukazovateľ „Priemerná mesačná mzda podľa odvetví“

Graf 8: Vývoj priemernej nominálnej, minimálnej mzdy a ceny práce

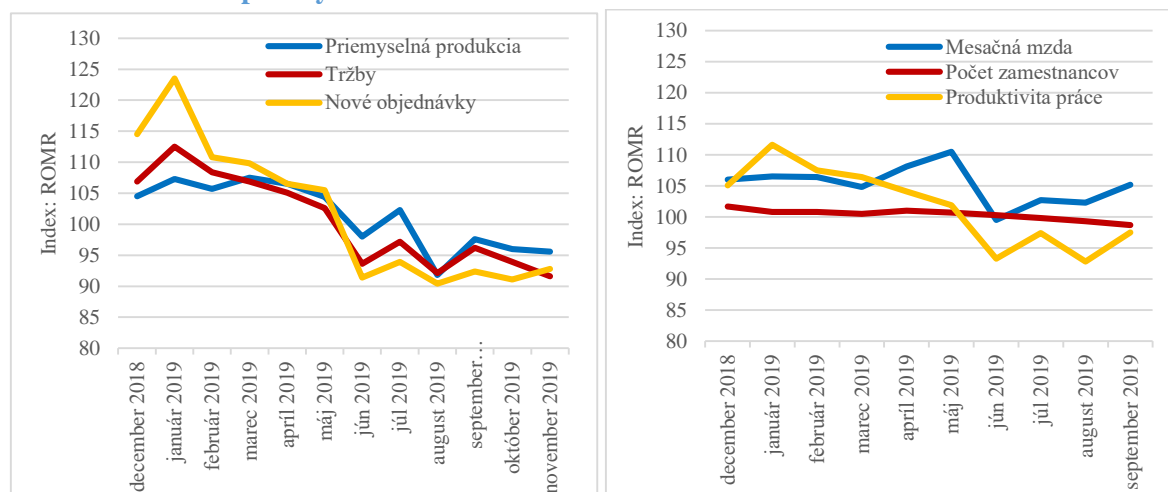

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné spracovanie

Od 01. 01. 2020 je **minimálna mzda** upravená na hodnotu 580 eur¹⁷. Napriek tomu, že sa náklady zamestnávateľovi v dôsledku zvýšenia minimálnej mzdy zvýšili, neznamená to, že toto navýšenie zamestnanec v plnej miere pocíti. Dôvodom je, že nezdaniteľná suma zamestnancov poberajúcich minimálnu mzdu sa následkom nárastu minimálnej mzdy v roku 2020 nezvyšovala. Kým pred piatimi rokmi človek s minimálnou mzdou odvádzal 29 % z celkových mzdových nákladov, tento rok je to približne 40 %. Navýšenie minimálnej mzdy má i pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, a to v podobe nárastu agregátneho dopytu domácností.

Priemyselná produkcia, zaznamenala v priebehu roka 2019 pokles v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2018¹⁸. Tento pokles súvisel najmä so zníženým zahraničným dopytom po produkcii zo Slovenska v dôsledku ochladenia rastu globálnej ekonomiky a najmä nášho najväčšieho obchodného partnera, Nemecka.

Graf 9: Situácia v priemysle

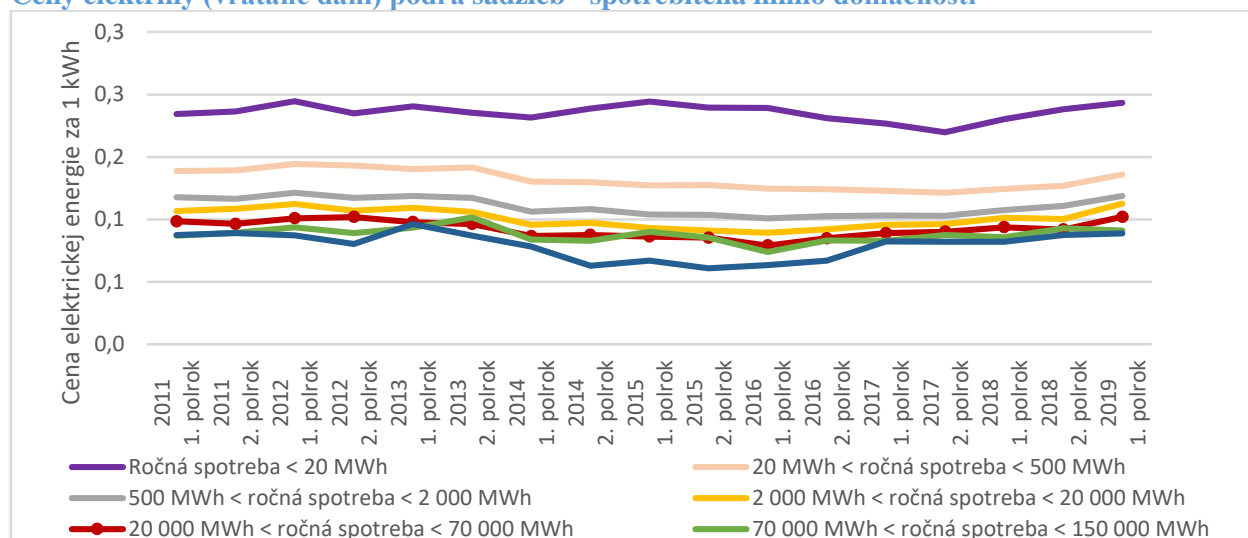
Zdroj: ŠÚ SR

¹⁷ Zdroj: SBA, Centrum lepšej regulácie, Test MSP minimálna mzda 2020

¹⁸ Na základe údajov ŠÚ SR o priemysle.

Vybrané mikroekonomické ukazovatele

Ceny elektriny (vrátane daní) podľa sadzieb - spotrebitelia mimo domácností

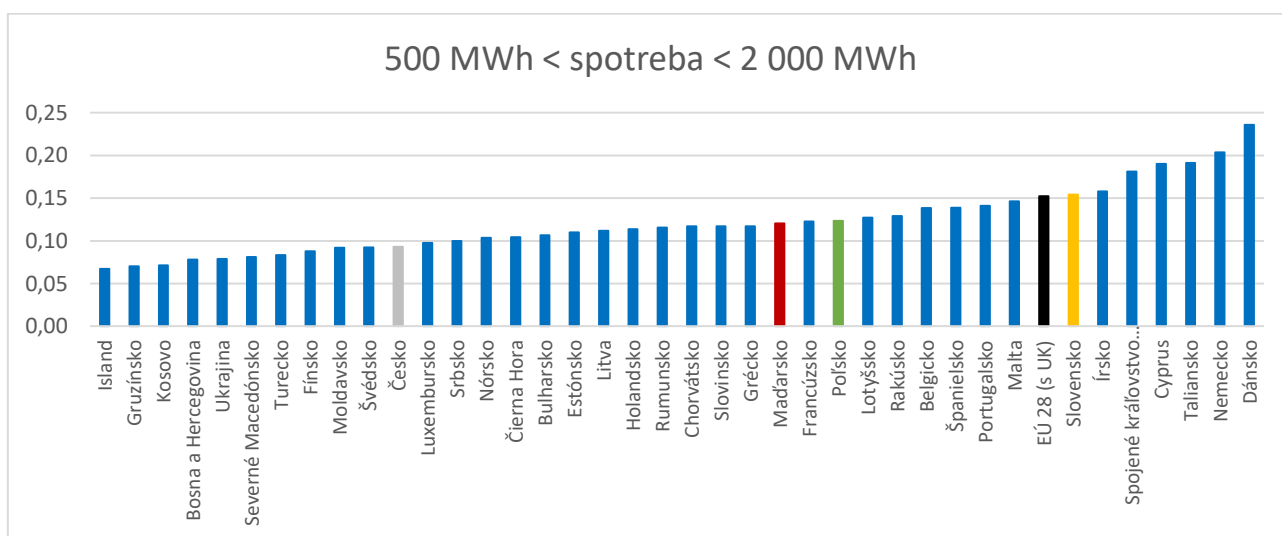
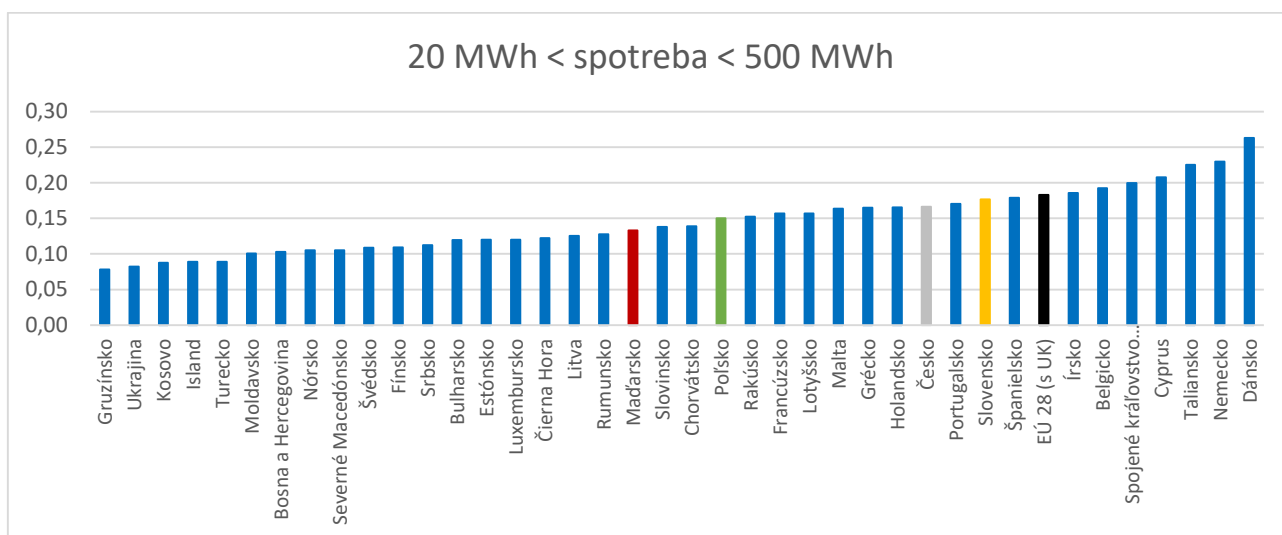
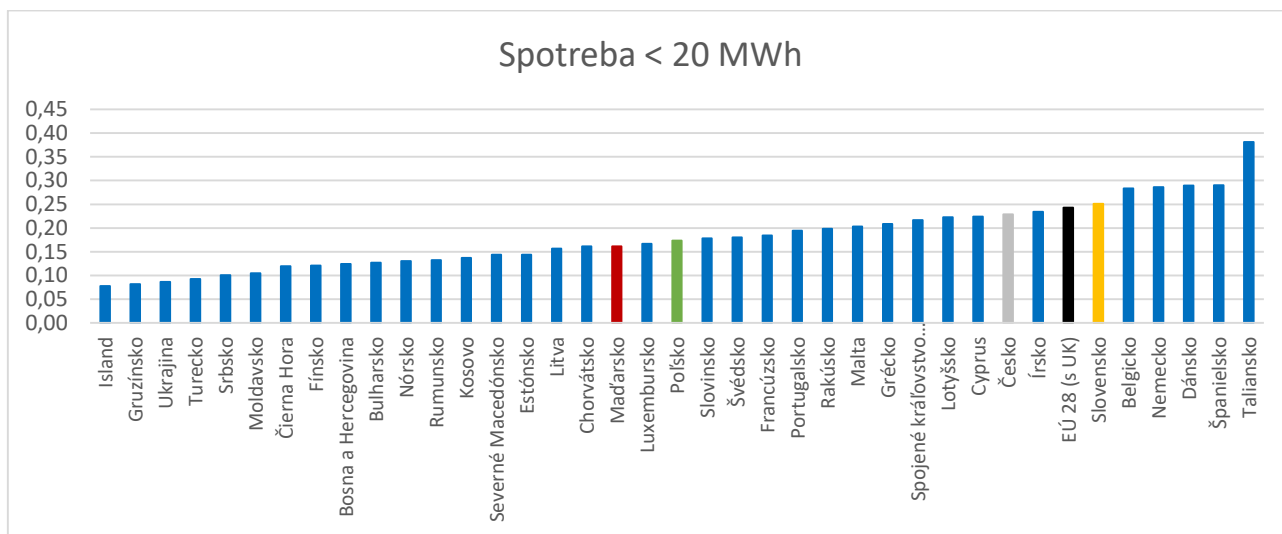
Zdroj: Eurostat

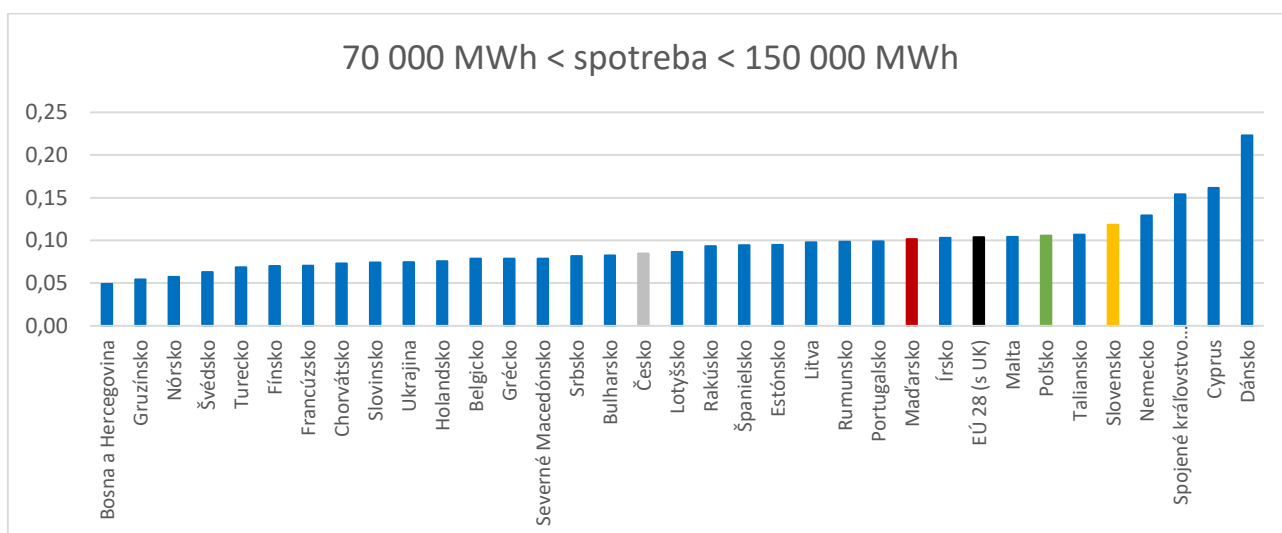
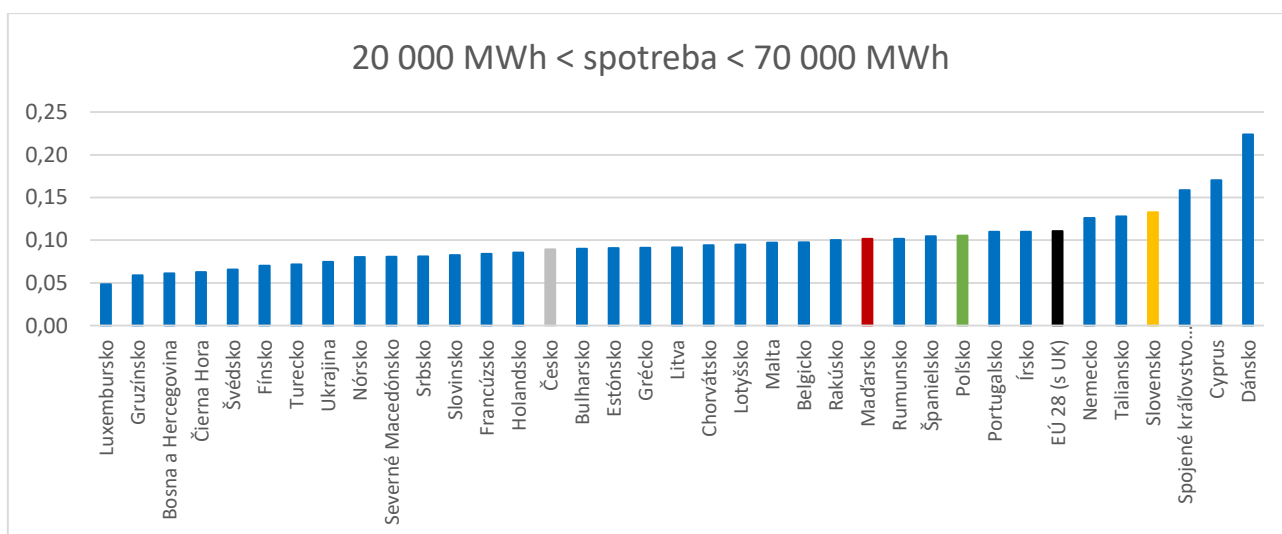
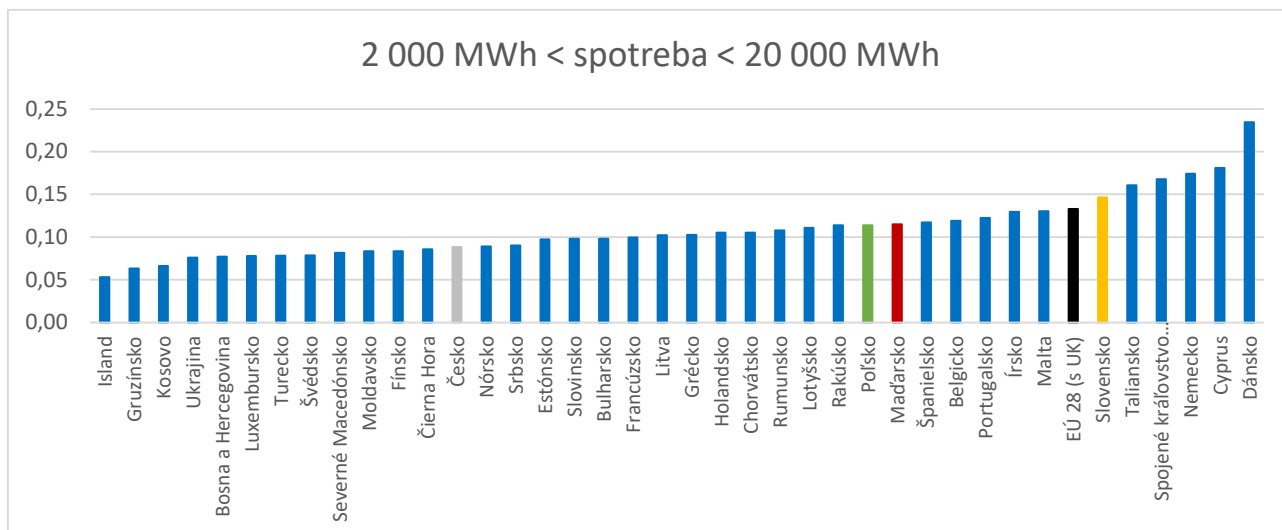
Ročné náklady na elektrickú energiu pre podniky v eur

	2017 1. polrok	2017 2. polrok	2018 1. polrok	2018 2. polrok	2019 1. polrok	Index 1. polrok 2019/1. polrok 2018
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 30 MWh v EUR	4 788	4 728	4 851	4 950	5 304	109,3%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 500 MWh v EUR	67 100	66 800	69 950	72 050	77 150	110,3%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 1 000 MWh v EUR	134 200	133 600	139 900	144 100	154 300	110,3%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 4 000 MWh v EUR	497 600	500 800	527 200	521 600	585 200	111%

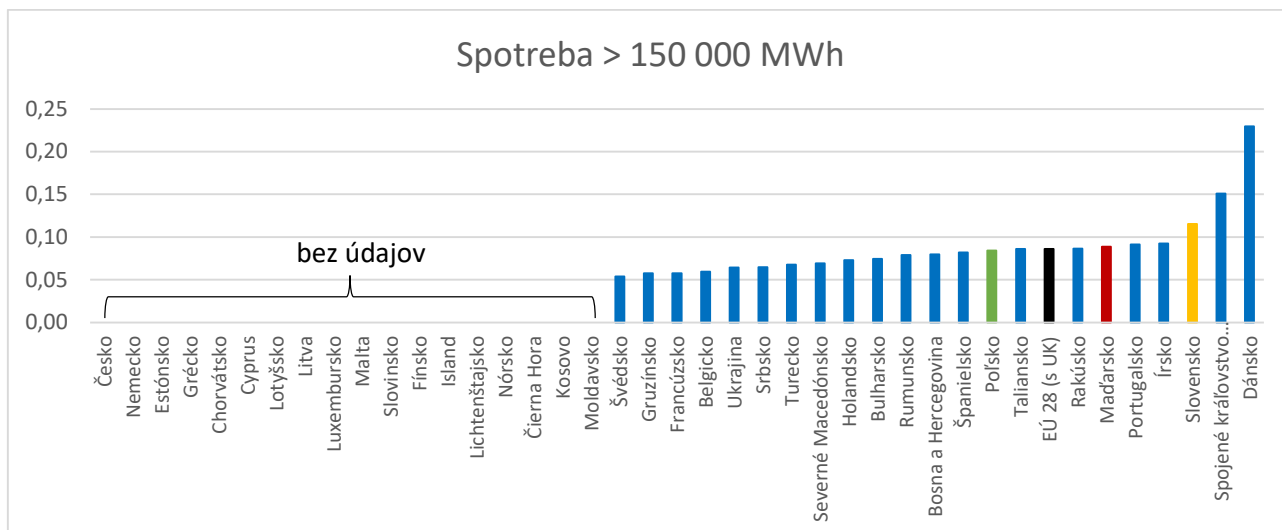
Zdroj: Eurostat

Ceny energií krajín EÚ - Cena za 1 kWh (vrátane daní) pri danej ročnej spotrebe v EUR k 1.1.2020

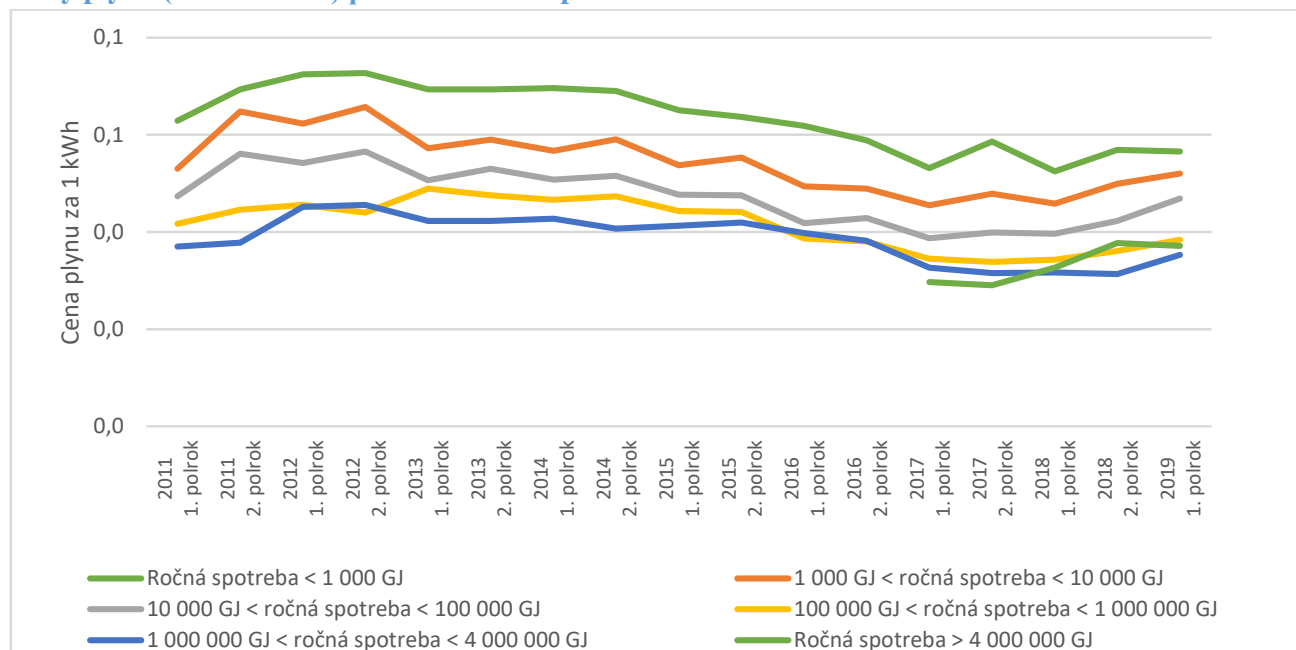

Zdroj údajov: Eurostat, dáta zo dňa 24.03.2020, Názov ukazovateľa v Eurostate: Electricity prices for non-household consumers - bi-annual data (from 2007 onwards) [nrg_pc_205], Jednotka: EUR za 1 kWh, údaj vrátane všetkých daní a poplatkov

Ceny plynu (vrátane daní) podľa sadzieb - spotrebiteľia mimo domácností

Zdroj: Eurostat

Ročné náklady na plyn pre podniky v eur

	2017 1. polrok	2017 2. polrok	2018 1. polrok	2018 2. polrok	2019 1. polrok	Index 1. polrok 2019/2018
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 50 GJ v EUR	646	713	638	692	688	107,8%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 500 GJ v EUR	6 458	7 125	6 375	6 917	6 875	107,8%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 5 000 GJ v EUR	55 278	58 194	55 694	60 694	63 194	113,5%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 50 000 GJ v EUR	470 833	484 722	481 944	513 889	569 444	118,6%
Ročné náklady pre podniky so spotrebou 500 000 GJ v EUR	4 194 444	4 111 111	4 166 667	4 388 889	4 666 667	112%

Zdroj: Eurostat